

Acésta fóia ese
câte 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Nr. 17.

Brasiovu 1. Septembre 1871.

Anulu IV.

Sumariu. Protocolu despre a XI. adun. gen. a asoc. — Cuventulu de bineventare dn. vicar. Ioanu Antonelli. — Rebelliunea unguuro-serbéscá d'in an. 1735. (Fine.) — Junctiunea caliloru ferate. (Fine.) — Protocólele siedintei comitetului.

Protocolu despre a unusprediecea adunare gen. a asoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, tienuta in Fagarasiu in 7—8. Augustu 1871 sub presidiulu dlui cons. aulicu in pens. Iacobu Bolog'a.

Siedintia I.

tienuta in 7. Augustu 1871.

Membrii asociatiunei, adunanduse in numeru frumosu, in sal'a castelului, la propunerea dlui Elia Macelariu, alegu o deputatiune de doisprediece membri spre a invitá pre dn. vicepresied. alu asociat. Iacobu Bolog'a la siedintia. Acesta intrandu intre vii urari de „se traiéscá“ in sal'a adunarei, si ocupandu locul presidialu, deschide la 10 óre a. m. siedintia prin o cuventare bene simtita, care se alatura la protocolu sub A. (s'a publicatu in Nr. 16 alu fóiei).

Dupa acésta Rev. dn. vicariu I. Antonelli saluta adunarea in numele districtului Fagarasiu prin o cuventare, care se alatura la protocolu sub B., si apoi predá presidiulu ofertele facute d'in partea districtului Fagarasiu, in favorulu asociatiunei in sum'a de 3265 fr. v. a., cari se primescu intre entusiastice urari de „se traiéscá.“

1. Conformu programei satorite, presidiulu invita adunarea a alege trei notari ad hoc, cari se prochiama in persónele dloru dr. Ioanu Mesiota, Nicolau Densusianu si Teofilu Francu.

2. Dn. presiedinte in cuvente calduróse face amentire despre durerós'a perdere a unui d'intre cei mai destinsi membri ai asociatiunei, a cavaleriulu Ioanu Alduleanu, la care adunarea 'si esprima condolenti'a prin scolare.

3. Presidiulu impartasiesce adunarei o scrisóre a Escel. sale Lad. B. Poppu, presiedintele asociatiunei, prin care acesta arata cu parere de reu, cá nu póte luá parte la acésta adunare generale, prin urmare 'lu róga in conformitate cu § 15 d'in statutele asoc. pre dn. vicepresiedinte a conduce afacerile acestei adunari.

Se iea spre scientia.

4. Dn. presiedinte dá spre cetire o petitiune a comitetului scolaru d'in Lapusiulu ungurescu, prin care acesta se róga de adunare, cá se-i voteze pentru sustinerea scólei romane de acolo, o subventiune anuale de 300 fr. v. a.

Se decide a se dá comissiunei bugetarie.

5. Dn. presiedinte cere dela adunare, cá acésta se decida, ce se se faca cu ofertele de 3265 fr. v. a. facute d'in partea districtului Fagarasiu in favorulu asociatiunei?

Adunarea decide, cá dn. vicariu Antonelli se o predé comissiunei pentru inscrierea membriloru celoru noii.

6. Dn. presiedinte pune la ordinea dilei alegerea acéloru patru comissiuni prevediute in program'a lucrariiloru adunarei.

Se alegu prin aclamatiune in

a) comissiunea censuratória: dnii Ioanu Ratiu, Nicolau Cipu, Georgiu Aiseru, Basiliu Stanciu, Mich. Poparadu.

b) Comissiunea de conscrierea membriloru celoru noii: dnii Ioanu Popescu, Nic. Réceanu, Vas. Bucsia, Ioanu Comsia, Ilariu Duvlea.

c) Comissiunea bugetarie: dnii Ioanu Antonelli, Iosifu St. Siulutiu, Ioanu Popu, Ioanu Codru-Dragusianu, dr. Nicolau Popu.

d) Comissiune pentru motiuni: dnii Ioanu Metianu, Ioanu Popescu, Ioanu Romanu, dr. Ioanu Borcea, dr. Dem. Racuciu, Moise Branisce.

7. Amesuratu programului satoritu de comitetulu asociatiunei, presidiulu pune la ordinea dilei:

a) Cetirea raportului despre lucrariile comitetului in decursulu anului 187°/₁, care cetinduse d'in partea secret. II. I. Rusu si alaturandu-se la protoc. sub C.

Se dá comissiunei pentru motiuni.

b) Cetirea ratiociniulu casei asoc. de pre anulu 187°/₁, care cetindu-se de cátra dn. Const. Stezariu, se alatura la protocolu sub D.

Se decide a se predá comissiunei censuratória.

c) Cetirea raportului despre starea bibliotecei asoc., care in absentia dlui bibliotecariu I. Maximu, se cetesce de secret. II. I. Rusu si se alatura la protocolu sub E.

Se predá comissiunei bugetarie.

8. Remanandu tempu disponibilu in sensulu programului, dn. presiedinte propune a se trece la cetirea disertatiuniloru facundu cunoscutu, cá cu disertatiuni s'au insinuat:

Dr. Nic. Popu cu tem'a: „Despre music'a vocale.“

Dn. I. Popescu cu tem'a: „Despre cultur'a poporului.“

Dn. Antonelli cu „Monografi'a Fagarasiului.“

Dn. Ioanu D. Petrascu cu tem'a: „Despre educatiunea poporului.“

De órece dr. Nic. Popu, care s'a insinuat mai antaiu, recede la cetirea de astadi a disertatiunei sale, cetesce dn. I. Popescu disertatiunea sa, care se asculta cu atentiune si se saluta cu aclamatiuni vii, de „se traiésca.“

Dupa acésta urmédia disertatiunea dlui I. Antonelli, care inca se primesce cu aplause.

In fine cetesce disertatiunea sa dn. I. D. Petrascu, care asemenea se asculta cu placere.

9. Presedintele face cunoscutu, cá d'in obiectele remase dela espusetiunea d'in Brasiovu, s'au adusu câteva aici, cá adunarea se dispuna despre venderea lor.

Se decide a se predá comissiunei de conscrierea membriloru pentru a se vende in favorulu fondului asoc., pre calea licitatiunei cu ori ce pretiu.

Fiendu tempulu inaintatu siedintia se inchiea la 3 óre d. a. anunciandu-se tienerea siedintiei urmatórie pre mane la 9 óre a. m.

Iacobu Bolog'a.

Notarii adunarei:

Dr. I. G. Mesiota.

Nic. Densusianu.

Teofilu Francu.

Cuventulu de bineventare,

tienutu de Rever. dn. vicariu Ioanu Antonelli.

Ilustritatea 'Ta domnule presiedinte, si onor. adunare!

Ânimele tuturoru romaniloru d'in districtulu Fagarasiului fusese puse in misicare de una prea placuta impresiune in momentele, ce intieleseramu, cá adunarea generale a asociatiunei nóstre transilvane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu tienuta la Naseudu si-a alesu Fagarasiulu cá locu alu intr'unirei sale pre anulu curente.

Er' astadi, cându vedemu acést'a alegere realisata, cându avemu rar'a fericire de a primi flórea natiunei romane in midiloculu nostru, atati'a barbati destinsi gat'a a-si sacrificá sî ultimulu denariu pentru prosperitatea sî venitoriulu natiunei romane, ânemele nóstre tresalta de cea mai viua bucuria.

Acést'a nu cede bucuriei altoru popóre contemporane, ce primescu intr'unirile loru ambulante de natur'a asociatiunei nóstre, nu cede dícu de mi este iertata comparatiunea neci bucuriei anticiloru greci cu ocasiunea jocureloru olimpice.

Pentrucá precumu acésta institutiune fundata in onórea lui Hercule fusese principalulu motoru la nemoritóriele opere ale lui Herodotu, Aeschylu, Sophocle si Euripide, si preste totu la inaintarea scientieloru si ale arteloru frumóse.

Astufeliu si asociatiunea nóstra este chiamata a contribuí la inaltierea natiunei romane in concertulu popóraloru civilisate pàna la acelu nivelu alu desti natiunei sale, care in ori si ce impregiurari se o conserve intacta, se o consolideze, si se o desvólte in directiunea originei talenteloru si a traditiuniloru eredite primindu, adoptandu, imbracisiandu si impatrandu tóte progresele culturai moderne a popóraloru inaintate.

Concedeti-mu dloru cá radiemandume si in ajutoriulu provedintiei se speru, cá inca nu va espirá secululu, in care traimu, si noi in mare parte ne vomu apropiá de scopulu doririloru nóstre.

Cà-ci dupace pre langa tóta injuri'a tempuriloru amu crescutu si crescemu atàtia fili cu talentu emnente, insufletiti pentru progresulu culturai moderne diligenti si neobositi a studiá diu'a si nóptea, si dupace calile ferate incepu a se ramurí si in patri'a nóstra, si acestea ne aducu in nemidiulocita coaten-gere cu lumea deprensa in totu feliulu de scientie, arte si meserie; unu poporu verde cá romanulu nu póte se nu progreseze cu pasi duplicati, mai alesu candu are deja depuse basele mai multoru institutiuni dupa cumu e de ecemplu si asociatiunea nóstra.

Celui ce ar paré paradocsa acésta afirmatiune si ar presupune, cá me léganu in ilusiuni placái a compará progresulu, ce l'a facutu natiunea romana celu puçinu de 20 ani incóce facia cu progresele altoru natiuni mai fericite de sórte, apoi ecsamineze strictu si impartiale influinti'a asociatiunei nóstre transilvane, influinti'a asociatiuniloru d'in Aradu si Bucovin'a asupra culturai si luminarei poporului romanu, influinti'a diverseloru asociatiuni ale fratiloru nostri de preste Carpati, influinti'a societatei academice, si a diverseloru scóle, universitati si fundatiuni, de cari se bucura natiunea romana luata in generale, si de securu va aflá, cá prin midiulócele ce le-au intensu acestea si pàna acumu ni-s'a sporitu la numeru considerabile contingentulu barbatiloru adapati in tóte ramurele scientieloru, — si apoi cugete: ce potu face aceste institutiuni, candu dupa tempuri voru fi in stare a intende ajutoriale sale la sute de mili de teneri talentati? — candu va incepe a lucrá in asta directiune si teatrulu nationale d'incóce de Carpati, pentru cari au si inceputu deja a se pune base frumóse? — candu incordarile junimei romane de astadi de a serbá memori'a lui Stefanu celu mare se voru generalisá astfeliu, in càtu toti barbatii mari ai romaniloru se fia obiectulu cultului si a reverentiei ei?

Nu incape dara neci una indoiéla de marea si benefacatória influintia a asociatiuniloru si a instituteloru nóstre de cultura preste totu, si cu deosebire a asociatiunei nóstre pàna candu ea este condusa de presiedenti atátu de zelosi precumu suntu dnii Popu si Bolog'a, ceea ce demonstra in modu eclatante initiativ'a de a intemeiá sî d'incóce de Carpati una academia de drepturi.

Pentru acestea dara ve dícemu d-loru si fratiloru bene ati venitu in midiiloculu nostru, in acestu

castelu intemeiatu de boieriulu Mailatu si plinu de reminiscentie istorici, in patri'a lui Radu Negru, a lui Ugrinu, si a fostiloru granitieri romani.

Presenti'a vóstra ne destépta in noi souvenirile gloriei, ce au incununatu in resbele sangeróse fruntile protoparentiloru si ale parentiloru generatiunei june d'in acestu districtu, ne destépta nesuinti'a de a se cultivá, ceea ce in tempulu presente este víctia, este putere, si cu acésta boierii si neboierii romani simtu in ânimele loru unu impulsu sacru de a nu se subtrage dela neci una datorintia, ce o reclama binele comune, inaintarea si in florirea gentei nóstre.

Dovada e impregiurarea, cà de si anulu trecutu n'a fostu avutu in recolte, de si una parte considerabila a poporatiunei nóstre districtuale a fostu necesitate inca d'in érna asi cumará cu bani scumpi articlii de nutrementu, de si esundarile d'in astu anu au causatu economiloru nostri daune imense; totu si cu ocasiunea acestei salutari de buna-venire me simtu in stare a depune d'in parte-i una suma de 3265 fr. v. a. destinati pentru scopurile asociatiunei nóstre.

Traiésca dn. presiedinte! Traiésca asociatiunea nóstra! Traiésca romanismulu!

Rebelliunea unguero-serbéscá d'in anulu 1735.

(Fine.)

Prin arestarea serbiloru conspirati, totu poporulu serbescu, éra mai vertosu regimentele loru se compromisera si cadiura in celu mai greu prepusu la curtea imperatésca. Toti aveau cuventu a se teme, cà prin cercétari aspre si barbare, va esí la lumina cumu-cà planulu ocuparei Aradului a fostu cunoscutu regimentelor serbesci. Preste acésta in timpuri de conspiratiuni pare cà acelea aru fi unu feliu de miasma in aeru, ele strabatu si la poporu, in càtu ori cumu ar voi se tiena secretu capii conspiratoriloru, totusi transpira si mai departe. Numai asia se póte esplicá impregiurarea, cà si la acésta ocasiune in dilele d'in urma incepusera a se inmulti escessele in regimentele serbesci, éra poporulu magiaru se pusese cu totu-de-adinsulu pe rapiri si spoliari.

Unu singuru midiulocu remasese regimentelor serbesci, prin care se 'si póta ele recastigá reputatiunea la curtea imperatésca, éra acela erá, cà acuma ele insele ignorandu cu totulu cointelegerea conspiratoriloru serbi cu conspiratorii magiari se plece in contra curutiloru adunati pe riulu Crisiului si la Giula. Asia s'a si intemplat. Vicecolonelulu Sevith si maiorulu Stirbu, despre cari fusese vorba si mai susu, n'au fostu arestati, pentrucà ei nu se aflasera in Aradu, si se parea cà neci nu aru stá in prepusu asia mare cá alti oficiari. Acesti doi serbi consultanduse impreuna, iute se si determinara a se sculá cu armele in contra magiariloru curuti si plecara spre Giula. Au mai plecatu si alte parti de regimente serbesci. Pe atunci numerulu curutiloru magiari crescuse pàna

la trei mii, si nu este adevératu cà numerulu lor ar fi ajunsu vreodata la 10 séu chiaru la 15 mii.

In 9. Maiu demanéti'a pe la 6 óre ostasimea serbéscá se apropiá de taber'a ungurésca, éra anteposturile acesteia inscientiara pe conductorii loru despre venirea serbiloru. Ioanu Sebestyén esí in persóna, pentru cà se se convinga despre adevér. Taber'a intréga se puse in miscare cà neci-odata, pentrucà toti credeau cà acea óste venea d'in porunc'a lui Pero in ajutoriulu loru, prin urmare cà acuma ei, curutii, voru potea dá peptu fàra frica cu óstea gubernului comandata de baronulu Orczy.

Pre candu curutii magiari plini de bucuria pentru venirea serbiloru faceau planuri mari, de care le dictá fantasi'a loru, unu focu infricosiatu de peletonu detuna asupra-le, in càtu multi d'in ei cadiura morti, éra alti vulnerati. Acésta surprisa fiorósa aduse pe curuti in cea mai mare confusiune; cu tóte acestea una parte a loru reculegènduse apucà armele si asiedinduse in dosulu fortificatiunei facute d'in cara au luat positiuni de aparare; partea mai mare inse au tulit'o la fuga care incatrau, in disordinea cea mai mare, ascundinduse prin padurea vecina. Vediendu comandantii curutiloru acea disordine, se incordara d'in tóte poterile cà se restaureze liniile si se se apere cu ori-ce pretiu. Asia s'a intemplat, cà acea batalia tienè dela 6 óre demanéti'a pàna la 10, adeca patru óre. In unele parti ale campului de bataia magiarii cu serbii au venitu peptu la peptu, in càtu insusiu vicecolonelulu Stirbu fù strapunsu la mana cu lancea de càtra unu magiaru anume Ioanu Kiss, éra lui Sevith inca 'i lipsi puçinu de nu'si perdù vícti'a. In fine vediendu comandantii curutiloru cà nu se mai potu tiené, pe incetulu s'au retrasu càtra paduri cu restulu óstei loru, si numai sér'a tardíu au mai readunatu càteva sute d'in ei; inse curendu au si priceputu, cà le e preste potentia de a se mai apará in contra óstei serbesci regulate; asia au fugitu acelea resturi de curuti, care pe unde au vediutu cu ochii. Serbii tóta dio'a persecutara pe curutii magiari, omorindu si spoliandu preste totu cadavrele loru. Unu raportu oficiale alu vicespanului Mateiu Klosz tiene, cà in acea di d'in 9. Maiu aru fi peritu vreo cincisute de curuti; éra in chronic'a orasiului Crisiulu mare se dice numai atàta, cà prin desele puscature „ale serbiloru celoru rei la sufletu“ au cadiutu fórte multi ómeni, atàtu la prim'a intempinare, càtu si mai apoi, candu curutii o luara la fuga. Atàta inca se scie, cà serbii n'au datu pardonu la neci-unu curutiu, ci au inpuscatu si pre celi nearmati, pe care unde l'au ajunsu. Una relatiune lunga a comitatului Biharei adressata archiducelui Franciscu de Lotaringia d'in 22. Maiu 1735 vorbesce de 500 pàna in 700 curuti ucisi.

Amu vediutu mai susu, cà regimulu ungurescu resculandu si armandu in càteva comitate, districte si orasie pe locuitori, ii manà asupra curutiloru. Cumu s'a intemplat inse, cà d'in tóta ceealalta óste guber-

nementala regulata si neregulata, neci-unu pitioru de omu nu ajunsese in 9. Maiu la locul de batalia? Abia a trei'a di Petru Halász comandantele locuitoriloru d'in Kecskemét si Crisiu (Körös) ajunse la faci'a locului, pentrucá se contemple cadavrele celoru deculati si spoliati cu totulu de serbi. Éra supremulu comandante aflá numai a patr'a di, cá elu dieu nu mai are de facutu altu-ceva, decátu cá se dea porunci aspre, cá ori-càti curuti fugari se voru aflá, se fia prinsii toti si infundati prin cele temnitie. In câteva díle óstea lui se desfacú si ómenii mersera pe Rosalii pe la casele loru. Pe restulu curutiloru fugariti carii au apucatu prin paduri spre Transilvani'a, in comitatele Zarandu, Crasna, Solnoculu de midiu-locu, iau denunciatu si prinsu insii locuitorii acéloru tienuturi, dandu'i in manile boieriloru, carii apoi iau transportatu la Oradea-mare, unde la duoi fruntasi li s'au taliatu capetele (se vede cá aceia voru fi fostu nobili), patru insi morira in furci, éra preste sieptedieci de insi fusera dati in judecata ostasiésca si luati in cercetare càtu se póte mai severa. D'intre comandantii curutiloru mai antaiu au fosfu prinsii Ioanu Vértesi, Ioanu Sebestyén, Paulu Matula si Gáspár Pap, dupa aceea si ceilalti toti, in càtu numai unulu a scapatu cá prin minune. De altumentrea cathalogulu acéloru nefericiti se va vedea mai la vale, unde se descrie finitululu loru.

Intre Transilvani'a si comitatulu Biharei inca se trasese una linia de aparare compusa d'in trei sute calareti curassati d'in regimentulu Cordon et Hontois, comandati de vicecolonelulu comitele Taaffe, d'in 200 nobili bihareni armati si asiediati la Seplaca (Széplak), cumu si d'in nobilii comitatului Sabolciu si d'in locuitorii orasielor care se numescu ale haiduciloru. Se vede dara, cá d'in miscarile ungurene transpirase câte ceva si in Transilvani'a.

In urmarea unei porunci imperatesci d'in 1. Iuniu 1735 se luara mesure politienesci aspre, de care se iau de comunu si preste totu in urmarea ori-carei revolutiuni, rescóle séu rebelliuni calcate si sugrumate. Acumu inse mai erá si alta cauza de a se luá mesuri pentru securitatea publica. Fienducá tieranii rescolati in respectivele tienuturi apucasera a'si resbuna de mai multi boieri cunoscuti de barbari si tirani, acuma, dupa calcarea rebelliunei serbo-unguresci boierii se lasá la escesele cele mai spurcate, batea, spoliá, omoria. Acésta se vede curatu d'in câteva correspondentie officiali cari s'au pastratu prin archive. Asia de ess. nobilii bihareni au spoliatu pe nisce ómeni dela Szeghalom in orasiulu Békés dio'a mare in vederea lumii, luandule vreo siepte cai si alte obiecte.

Cercetarile judecatoresci. Torture barbare. Sententiele. Capulu conspiratiloru Pero Segedinetiu si Ranko Tököli au fostu transportati in cetatea dela Buda indata dupa arestarea loru. Totu la acelu locu de captivitate le urmara successive altii sub custodi'a cea mai severa. Pe I. Stirbu si pe Sevith inca nu'i crutiara, ei 'i arun-

cara si pe densii in prinsóre, éra alaturea cu ei dusera si pe Michailu Segedinetiu filiu alu lui Pero.

Presiedente la tribunalulu inquisitoriu a fostu comitele Emericu Battyáni, d'in a carui familia in an. 1849 cadíu capulu lui Ludovicu Battyáni, totu pentru cause analoge. Cercetarile au decursu cu cea mai mare asprime; mai alesu asupra conductoriloru poporului s'au aplicatu tóte satanicele inventiuni de tortura. Cà-ci adeva membrii acelui tribunalu servile voidu a intrá fiacare in grati'a si favórea curtei, si-au fostu propusu a'si castiga certitudine, déca cumuva numai serbii sunt auctorii rebelliunei, séu cá magiarii emigrati in urm'a caderei regelui loru Franc. Rákoczi in cointielegere cu turcii, sunt amestecati in acea conspiratiune, pentrucá atáta se sciá de mai inainte, cá turcii inca pàna atunci nu abdicasera la dreptulu ce pretendea cá au ei de a se amestecá in affacerile tieriloru corónei ungueresci.

Pero d'in partea sa negá indata d'in capulu locului in modu cathegoricu ori-ce scientia despre rebelliunea unguresca si ori-ce amestecu cu magiarii, ci elu sustienea cá avuse de scopu numai a'si apara religiunea, baseric'a si nationalitatea sa serbésca. Judecatorii ilu amerintiara cu torture, déca nu va spune tóte de buna voia. Pero n'a mai spusu nimicu, ci a tacutu cu perseverantia admirabile. Atunci urmara torturele, la a caroru lectura stá se'ti inghiatie sangele in vene. Dupace cá captivii si insusi Pero erá inchisi la Bud'a in unu turnu numitu ciungulu, asia, in càtu nu vedea lumin'a dílei decátu numai candu ii scotea inaintea judecatoriloru, apoi carneficii (hoherii) ii luá ori-candu li se porunceá, de'i picá cu resîna, le aprendea oleiu pe capu, le tragea unghiile dela degete, le belea pelea de pe facia pàna la budie, ii puneá in vèrteju (Cochlea, ung. Csiga), cu care le suceá si le intendeá corpulu, in càtu stá se le ésa osele d'in inchiaieturi etc.

Tóte acelea torture tartarice n'au potutu scóte d'in gur'a lui Pero alta marturisire, decátu acea atensa mai in susu; si asia rusínatóri'a sententia de mórte dictata lui Pero Segedinetiu s'a intemeiatu numai pe spus'a martoriloru de a duo'a cathegoria, éra mai de aprópe ilu apasá greu depositiunea unui magiaru a nume Georgie Mogyrosi, carele in calitatea sa de notariu in Siklos sciendu carte, dupace se amestecase si elu cu rebelli, acestia 'lu facura indata locotenente, si asia se presupunea cá elu ar fi cunoscutu planurile secrete ale curutiloru.

Fiendu-cá la Buda dusesera numai pe capii rebelliunei unguero-serbesci, éra pe alti multi ii inchisesera pe la alte fortaretie, asia inquisitiunea decurse preste totu, si inca asia, cá pe langa fiacare tribunalu assistá si câte unu auditoru dela arma'ta imperatésca cá controllu. Esitau si porunci aspre, cá a nume in comunele St. Andreiu, Bechesiu, Gioma, Ciaba, Ecedu, Doboza, Siarcadu etc. se caute d'in casa in casa prin tóte ànghiuletiele, dóra voru da

cumuva preste unele documente scrise, d'in care se póta fi cunoscutu mai de aprópe sorgentea, originea si scopurile revolutiunei. Nu e cunoscutu se se fia mai aflatu altu-ceva in scrisu, cu care s'ar fi potutu compromitte si mai greu capii resculatiloru.

In fine dupa inquisitioni si torture de aprópe 11 luni, in Aprile 1736 a esítu sententi'a séu deliberatulu judecatorescu asupra celoru incaptivati, éra esecutarea sententieloru de mórte s'a intemplatu la Buda in 4. Aprile alu aceluiasi anu. Deliberatulu erá compusu latinesce, se afla in se si una traductiune germana, s'a tiparitu la Vien'a in ambele limbi in 8° micu; astadi inse esemplarie de acelea devenira a-deverate raritati de bibliothece. Dara se vedemu pe scurtu sentétiile coprinse in acelu actu judecatorescu ce se numea Deliberatu.

Serbulu Petru (Pero) Segedinetiu si magiarii I. Sebestény, Andreiu Pásztor et Stefanu Szilasi fusera condamnati la mórte pe róta, si cu adaosu, cá apoi cadavrele loru se fia taiate in câte patru bucati si se fia transportate la Aradu, Oradea, Siarcadea si St. Andreiu, pe unde se le spendiure pe furci, (ceea ce s'a si inplinitu intocma).

Pavelu Matula, Stefanu Barta alias Benedek si Mich. Szabo fusera condamnati la taliarea capului cu palosiulu, ci éra si cu adaosu, cá dupa aceea cadavrele loru se fia sucite pe róta.

Lui Ioanu Kovács, unulu d'in aceli doi tierani simplii carii cadiusera in manile patrolei militare dela Aradu si descoperisera planurile curutiloru, imperatulu ii dede gratia pentru viétia, ilu condamnà inse la robia si munca in féra pe trei ani.

Trei insi d'in St. Andreiu fusera pardonati si eliberati cu totul d'in prinsóre.

Alti 72 insi éra anume 9 d'in St. Andreiu, 21 d'in Turu, 23 d'in Bechesiu, 8 d'in Gioma, apoi alti vreo 10 intre carii si patru romani, anume Gorniculu Negru, Haiduculu Ursu, Gorniculu Macaveiu si Georgie Macaveiu, nu se spune d'in ce comuna, pentru-cà au juratu credentia lui Rákoczi, au fostu judecati demni de mórte; li s'a moderatu inse pedéps'a asia, cá d'in toti au fostu alesi 12 insi cá si condamnati la mórte; acestia apoi au trasu sorti asia, cá patru insi carii voru fi trasu fórte mai scurta, se móra, éra celilalti toti 68 insi se remana in captivitate la munca publica, pàna ce voru fi inpartiti pe la regimente. Au trasu sorti rele Michailu Mádi, Stefanu Kiss, Ioanu Korodi et Michailu Sigri, caroru li s'au si taliatu capetele.

Siese insi carii inca erá se fia pedepsiti greu, au moritu in prinsóre mai multu in urm'a tortureloru. Alti siese d'in St. Andreiu, 4 d'in Miskolez, 3 nu se spune de unde, au fostu condamnati cá se mai siedia câte trei luni la munca publica.

15 insi fusera ertati, computandulise de pedépsa numai tempulu de captivitate, pre càtu au statu in cercetare.

Trei predicatori calvinesci, anume Ioanu Kec-

keméthy d'in Visztó, Grigorie Baloghi d'in Okán et Ioanu Szilay d'in N. Szerind, pentru-cà s'au amestecat cu rebellii si le-au tienutu rogatiuni, pe langa tempulu captivitatei sub cercetare au mai avutu se siedia in prinsóre câte 1 luna de díle.

Georgie Sevith si Ioanu Stirbu detienuti si ei in féra pàna atunci, fusera pardonati, eliberati si rehabilitati in rangurile ostasiesci pe care le avusera. Cu tóte acestea ei totu n'au mai potutu subsiste in Ungari'a, ci dupa càtuva tempu au luat lu-mea in capu si se spunea cá aru fi trecut in Russia. Intru asemenea fu pardonatu si filiulu lui Però, adeca Michailu Segedinetiu, care avuse si una sora, Iulian'a.

Averea lui Però, cumu si averile acelora carii nu au fostu iobagi, s'au confiscatu pe sam'a statului; éra averile iobagiloru rebelli cadiura in possessiunea domniloru (boieriloru) respectivi.

Mai inainte de esecutarea sententieloru de mórte calugarii rom. catholici avura intrare in prinsóre, pentru cá se incerce convertirea neunitiloru si a calviniloru la catholicismu. In 3. Aprile intrà unulu si in cell'a (chili'a) lui Però, provocandu'lu cá se tréca la catholicismu, se'si marturisésca peccatele si se se cuminece. Però inse respinse pe calugaru cu taría dicèndu, cá nu isi va renegá religiunea parintiloru sei, neci chiaru in casu candu prin renegare si-ar potea rescumpera viétia. Una singura rogare avù, cá se isi mai póta vedé copiii, carora in tempulu inquisitionei nu le-au fostu permis a'si vedé pe parintele loru. Tribunalulu i acordà acésta cerere. Cu ànima infranta imbratosià Però pe fiica-sa Iulian'a si pe fiulu seu mai micu, alu carui nume nu se scie de siguru, apoi le dede invetiatura, cá se tiena strinsu la religiunea loru si se se apere de ori-cine ar voi se i abata dela aceea.

Ceilalti condamnati d'in contra, cereau gratia pentru viétia in tonulu desperatiunei, éra anume trei insi, adeca P. Matula, M. Szántó, P. Szabo, toti trei reformati, sperandu ca déca voru trece la catholicismu, voru fi pardonati, au si trecut. In momentele d'in urma au mai trecut si altii. Numai Stefanu Barta, unu curutiu betranu, fostu odinióra portatoriu de arme alu faimosului generalu rákoczianu Nic. Berceni, au respinsu pe calugari pàna in fine.

In 4. Aprile demànetia se audí sunetulu campaneii celei crepate dela baserica d'in cetatea Buda. In acelea momente cei condamnati fusera condusi la locul de perdiare pe langa custodie numerosa. Joculu cu sange omenescu se incepù mai antaiu cu acei 12 condamnati cá se traga la sorti. Cei 4 mai susu numiti tragèndu sorti mai scurte, isi audira mai antaiu sententi'a de mórte, dupa care le si cadiura capetele. La cei 8 cari au trasu asemenea la sorti, au trebuitu se li se ia sange, pentru cá se nu inghietie in vinele loru.

Dupa acésta se cetí sententi'a altoru patru, adeca Matula, Bartha, Szabó si Szántó, ale caroru capete

au cadiatu mai antaiu prin palosiu, éra dupa acestia fusera taliati aceli patru insi, carii trasesera sorti.

Acestora le-au urmatu capii conspiratoriloru, adeca Pero Segedinetiu, Ioanu Sebestény, Andreiu Pásztor si Stefanu Szilasy. Acestia fusera sfaramati in róta. Operatiunea barbara si fiorósa s'a inceputu mai antaiu cu Segedinetiu si cu Szilasy sfarmandulise ósele de diosu in susu, pâna candu la semnulu datu de carnefice cu muchia securei spre capulu condamnatului, li se dede lovitura de gratia. Dupa finirea intregéi operatiuni cu acei 4 condamnatu la róta li se taiara cadavrele in câte patru parti, se asiediara in ladi, in care se impartira si capetele celoru 8 morti prin palosiu, apoi punenduse câte doue ladi pe unu caru, se pornira dela Buda sub escort'a numerósa de câte 100 ostasi pedestrii si 30 calareti la locul destinatiunei conformu cuventelor deliberatului. Celelalte cadavre aruncate unele preste altele fusera transportate si imormentate sub furcile dela Buda.

D'in toti conductoru conspiratoriloru unguri unulu singuru anume Andreiu Vértesi, primariulu d'in St. Andreiu au scapatu cá prin minune in Prussia, unde s'au angagiatu la unu regimentu de husari.

Pre càtu tempu au statu Pero in cercetare, elu si càtiva soti ai sei au sustienutu, cà una d'in causele rebelliunei au fostu si tiranic'a impilare a poporului prin boierimea tieréi. Informatu despre acestu lucru archiducele Franciscu de Lotaringia, in 6. Maiu 1736 a datu porunci càtra comitate, cá acestea se cerceteze lucrulu, si totu-odata se se justifice pentru ce nu apara pe poporulu tieranu in contra abusuriloru si spoliariloru. S'au denumitu comisiuni, dara rezultatulu cercetarei au fostu aprópe nemicu, pentru cà, lucru firescu, functionarii dela comitate inca erau nobili privilegiiati si proprietari de iobagi. Apoi sciutu este, cà corbu la corbu nu'si scóte ochii. Ce este dreptu, in Ungari'a tocmai si pe atunci sórtea tieraniloru erá multu mai de suferitu cá in Transilvani'a. In una parte mare a tieréi iobagii in dilele acelea faceau domniloru numai câte 12 dile pe anu, le mai platea câte 2 fiorini tacsu, li se luá d'in 9 una, (a 9-a claie, a 9-a ferdela etc.), éra mai tardíu ii mai incarcara inca cu tacsu de unu taleru dela fia-care tata de familia. Totu in acelu tempu iobagii d'in Transilvani'a faceau câte 208 dile pe anu si erau supusi cu totulu la potestatea discretionaria a boieriloru si a ciocoiloru. Adeveratu cà si in Ungari'a ciocoi faceau fórte multu reu poporului; numai acolo totu ilu mai apará proprietarii de rapacitatea celora.

Asia s'au finitu nefericit'a rebelliune unguero-serbéscu d'in anulu 1735. Precumu in alte casuri reulu isi are si partea sa buna, asia si in casulu de fatia, mórtea lui Pero a folositu serbiloru intru atáta, cà imperatulu Carolu si iesuitii sei isi mai traseru mesurile, incepura a tractá mai blandu cu serbii si mai in scurtu, se adoperá a sterge trist'a impresiune d'in

memoria serbiloru. Au esitu inse poetii populari si cantaretie serbesci, au decantatu si decanta pâna in diu'a de astadi memori'a lui Pero Segedinetiu, a fiiloru si a fiicei sale. Ba ce este mai multu, tocmai si poesi'a poporara a magiariloru s'au accaparatu de materi'a poetica câte se afla in istori'a rebelliunei d'in 1735 si iau datu vestimentu de poesia ungueresca. Unele d'in acele poesii poporale sunt culesé si publicate in ungueresce, éra la vreo doue d'in acelea li se dà chiaru insemnatate istorica; de aici e constrinsu cineva a incheié, cà ori si cumu, intre anii 1734 si 35 serbii si ungurii calvini se aflau in relatiuni strinse unii cu altii.*)

G. B.

Junctiunea caliloru ferate ale Romaniei cu ale Ungariei si Transilvaniei.

(Fine.)

In momentele in care scriemu noi acestea, aflamu d'in diarie, cà unele sectiuni ale camerei ar fi delaturatu deocamdata acésta conventiune, si cà caus'a delaturarei ar fi, „cá se nu prejudece in cevasi cestiunea cea fatala numita Stroussberg, prin vreo decisiune precipitata.“

Abia ne-amu crediutu ochiloru nostrii, candu amu datu preste acelu argumentu curiosu, séu déca mai voiti, preste acea manopera parlamentaria ne mai usitata pe airea. Totu dupa acea logica s'ar potea adresá cineva càtra publiculu romanescu dicèndu'i: Se nu caletorimu pe drumurile ferate facute de consortiulu Stroussberg, pentru cà se nu prejudecamu in cevasi cestiunea Stroussberg. Apoi Warring & Comp. inca pagubi pe Austro-Ungari'a si pe consortiulu respectivu, pâna la sum'a de 8½ milióne fior., sistà lucrarile pe tóta lini'a transilvana cu tóte ramurile ei, i se sequestrà materialulu si alte obiecte; cu tóte acestea regimulu austro-ungarescu nu 'ia trecut prin minte cá se dica: me temu de Warring, me temu se nu prejudecu in cevasi cestiunea Warring, si de aceea nu cutezu se inchiau conventiunea de cali ferate cu gubernulu romanescu, si n'am curagiulu se'mi trimitu pe tehnicii mei prin munti, prin strimtorile de pasagie, la fruntaria, pentrucá se le caute, cerceteze, mesure, calculeze si se'mi arate, pe la care puncte s'ar potea midiolocí junctiunea cu avantajiu mai mare, adeca asiá, cá déca se póte, lucrarile se coste mai puçinu, si totusi se fia ajunse tóte scopurile cele mari, pentru care se cladescu calile ferate, adeca scopurile strategice, comerciali, economice scl.

Nu cumu-va pe unii ómeni 'ia coprinu fric'a de numele lui Stroussberg, precumu i coprindeu ode-

*) Celu care voiesce se cunósca si documentele d'in care este scosu acésta schitia istorica, se ia amana: Az 1735-ki Zendülés története. Történet korrajz a XVIII. századból. Irta K. Papp Miklos. Kolozsvártt 1866.

nióra de numele unui Jianu, unui Tunsu, Cârjalú, séu Zsobri si Rosa Sándor?

In care conventiune, prin ce felu de lege s'a datu si recunoscutu consortiului Stroussberg dreptulu esclusivu de a asterne numai elu ramure de cali ferate càtra fruntariile romano-transilvane si spre Banatulu Temisiórei? Inse la locul acesta nici cà póte fi vorb'a despre càtu mai curend'a esecutare a celoru trei jnnctiuni prevediute in conventiunea d'in 11. Aprile 1871, ci mai multu numai de luarea unoru mesure preparative, dupace odata gubernelimitrofe apucara a se invoia abia asupra celoru trei puncte de jnnctiune. Intru adeveru, cà valórea essentiala a acestei conventiuni stà in impregiurarea, cà dupa sbuciumaturidesierte de 15 ani s'au aratatu in fine trei puncte, pe la care se presupune cà se voru potea inpreunà calile ferate. Dara ajungerea scopului mai cere inca tempu multu.

Noi inca suntemu in contra ori-carei precipitari, nu numai in cestiuni atàtu de mari, precumu este acésta, ci si in altele de importantia neasemenatu mai mica. Inse tocma pentrucà se nu mai precipitamu precumu ni s'a mai intemplantu, trebue se cercetamu, se esaminamu, anume cestiunile practice, la faci'a locului, açolo departe, unde se afla substratulu ei, in campu, in padure si in munti, pe tiermii riuriloru si ai lacuriloru, éra nu la més'a verde, de unde prea adesea lucrurile omenesci se vedu numai cá intr'unu caleidoscopu, amestecate, confuse, schimosite de totu. Precipitare ar fi fostu de ess. in anulu trecut, déca s'ar fi adoptatu acelu proiectu de conventiune compusu numai d'in patru articlii, care nu erà intemeiatu pe neci unu studiu tehnicu, si totusi, anume in partea Brasiovlui, ficsà punctulu de jnnctiune in modu cathoricu. Ce s'ar fi intemplantu óre, déca d'in cercetarile tehnice ar fi resultatu mai tardú, cà jnnctiunea pe la punctulu prevediutu in proiectu séu este imposibile, séu incai esecutarea inpreunata cu spese atàtu de extraordinarie, in càtu statulu se nu voiésca a luà asupra'si garanti'a?

D'in cele premise pàna aici bunulu lectoriu póte vedé, ca noi suntemu pentru adoptarea conventiunei de 30. Martiu (11. Aprile) prin camerele legislative ale tieriei, de si cu óresicare emendamente, despre care va fi vorba indata mai la vale. Suntemu pentru adoptarea conventiunei; pentrucà noi credemu asia, cà era de necesitate imperativa, cá se se cunosca incai trei d'in punctele de jnnctiune intre acestea tieri limitrofe, cumu si d'in cauza cà speràmu linistirea spiritelor in una parte considerabile a publicului ambeloru tieri. Cu acésta inse neci-decumu nu voimu se dícemu cà dorimu si esecutarea la momentu a jnnctiuniloru. Tocma d'in contra. Inse tocma de amu si dorí asia ceva, natur'a lucrului nu sutere neci-unu felu de precipitare. Acestu adeveru va esí la lumina, indata ce vomu lua sub analise numai unii articlii ai conventiunei, ceea ce si este scopulu acestui memorialu.

Se pare cà conceptulu acestei conventiuni esise d'in vreuna péna diplomatica cu câteva luni mai inainte de a se dá pe facia atàtu infricosiatele nelegiuri ale consortiului Stroussberg in Romani'a, càtu si scandalulu de 8½ milióné produsu de Warring & Comp. in Transilvani'a.

In art. 1 alu conventiunei se díce, cà constructiunea calei ferate orientale care trece dela Oradea-mare (Nagy-Várad, Grosswardein), pe la Clusiu, Turd'a, Aiudu, Blasiu, Mediasiu, Seghisió'r'a (Schässburg) la Brasiovu, inaintéza „rapede.“ D'in contra, aceea inaintéza atàtu de incetu, in càtu terminulu esecutarei prevediutu in legea si conventiunea d'in a. 1868 neci-decumu nu se va tienea, adeca acea linia nu se va potea deschide neci pe la finea anului 1872 si póte neci la 1873. S'a lucratu ce e dreptu, pe tóta distanti'a dela Clusiu pàna la Seghisió'r'a, inse calea ferata orientale d'in Transilvani'a e deschisa si practicata totu numai pàna la Clusiu. Dela Seghisió'r'a pàna la Brasiovu s'au facutu destule studie tehnice, s'a fostu cumparatu si acumulatu si materialu multu, d'in care inse parte mare s'a stricatu in tempu de mai multe luni, de candu adeca tehnicii lui Warring au sistatu tóte lucrarile. In urmarea unui arangementu facutu prin intrevenirea gubernului ungurescu intre consortiu si cas'a Warring, acésta s'a retrasu cu totulu, éra consortiulu dela Maiu incóce a reinceptu lucrarile pe tóta lini'a pàna la Seghisió'r'a. S'au perdutu inse siese luni fàra neci unu folosu, cumu si multime de materialu, carele trebue se fia suplinitu. Tempulu ploiosu inca fù spre mare pedeca la constructiune.

D'in susu atinsele impregiurari urméza de sine, cà comissiunaa de esperti prevediuta in art. 5 alu conventiunei, destinata a se compune d'in delegatii ambeloru gubernelimitrofe si a se tramite la faci'a locului, cà se faca studiile prealabili, are tempu nu numai de 6, ci si de 12 luni, pentrucà se póta esí cu unu operatu in totu respectulu multiamitoriu. Apoi fiendu-ca deslegarea acestei probleme este pre càtu de grea, pe atàta si delicata, urméza érasifiresce, cà comissiunea va si simtí lips'a de tempu, si cà 'lu va sci pretiui de ajunsu.

Dara la care facia a locului, pe unde se faca comissiunea studiile sale prealabili? La acésta intrebare in art. 2 si 5 ni se dá respunsu atàtu de confusu, in càtu confusiunea loru a pusu la mirare pe multime de lectori; éca pentru ce.

In alini'a a trei'a d'in art. 2 se díce: „A trei'a si cea dupa urma (jnnctiune) dela Kronstadt (Brasiovu) séu altu punctu propriu alu drumului de feru Ost-Ungaru la Galati.“

In art. 5 alini'a 1 aflamu acestu pasagiu: „Dupace va face studiile prealabili asupra directiunei ce trebue a se da acestei cali ferate prin defileulu Oituzu, va emite opiniunea sa in terminu de siese luni, si mai curendu de se va potea, asupra cestiunei

de a se sci, care d'in acestea duoe trecatori va respunde mai bine intereselor ambeloru tiere.“

Trei linii de junctiune. A trei'a va fi dela Brasiovu, séu (dela) altu punctu propriu alu drumulu de feru ost-ungurescu la Galati.

Inse art. de lege 45 sanctionatu de regele Ungariei in 6. Dec. 1868 contine chiaru si luminatu, cà celu mai apropiatu punctu alu calei ferate orientale càtra fruntariile moldavo-romanesce este numai unulu, cetatea Brasiovulu; de unde apoi isi reserva pentru venitoriu alegerea liniei de continuare inainte si de trecere preste hotaru. Cetatea Brasiovulu nu se póte considera cá punctu de trecátore, cá pasu, cá defileu, cà-ci dupa situatiunua sa topografica ea nu este si nu póte fi asia ceva, ci este numai punctulu d'in urma ficsatu in lege, dela care se ai a merge mai departe spre fruntaria.

Apoi dara ce potu insemna cuventele d'in art. 5 „care d'in acestea duoe trecatori“? Care duoe? In totu coprinsulu conventiunei d'in 1871 se vede anumita una singura trecátore, unu singuru pasu, defileu, adeca Oituzulu, éra a duo'a trecátore nu este nicairi, cà-ci se observà mai susu, cumu Brasiovulu nu póte fi pusu in anthitese, in opozitiune cu pasulu Oituzu. Intr'unu micu segmentu de cercu alu Carpatiloru, de carii este incungiurata Transilvani'a. locuitorii cetatei si emporiului, care se numesce Brasiovu, intretienu comunicatiune secularia cu Romani'a prin patru passuri séu strimtori de munti, care sunt:

Branu (Törzburg), distantia de 3 óre, pe unde esimu la Rucaru, Campungu etc.

Temisiu, distantia duoe óre, pe unde trecemu la Predealu si prin Prahov'a inainte la Campin'a etc.

Siantiulu-vechiu, distantia de trei óre, de unde esi in paralella cu Prahova, de asupra Campinei, prin urmare totu in acea directiune.

Buzeu, cá passu, cá strimátore, in distantia de 6 óre, de unde ajungi la Valenii-de munte, éra de acolo séu in drept'a la Ploiesci, séu in stang'a la Buzeu (urbe).

Acestea sunt trecatorile séu defileele cele mai apropiete de Brasiovu, de tienutulu seu si de districtulu Fagarasiului (curatu romanescu), prin care se intretiene d'in stravechime comunicatiunea comerciale, economica si de persóne intre limitrofele tierei. Asia dara este invederatu, cà comissiunea de esperti, adeca de ingineri specialisti, care se va compune pentru scopulu aratatu in conventiune, acestu scopu nu lu póte ajunge neci-decumu cu óresi-care securitate, decâtu numai déca i se va comite, cá se 'si intindia studiele sale prealabili, cu tóta seriositatea si perseveranti'a unoru bunu tehnici, pe langa punctulu Oituzu, inca si preste tóte acelea patru puncte séu defileuri, adeca Branu, Temesiu, Siantiu si Buzeu. Numai sub acésta conditiune comissiunea va fi in stare de a spune guberneloru si corporiloru legislative d'in ambele staturi, care d'in acestea cincii, éra

nu duoe trecatori, „va corespunde mai bine la interesele ambeloru tierei.“

La loculu acesta rogamu pe on. lectori, cá in totu casulu se binevoiésca a 'si desface chart'a tierei si a o tiené pe câteva minute de inaintea sa, pentrucá cu atátu mai usioru se se póta clarifica confusiunea produsa prin desu citatele cuvente ale conventiunei.

Despre duoe puncte de junctiune, Orsiov'a si Vulcanu, conventiunea vorbesce in termini cathegorici astufeliu, in càtu suntemu constrinsi a presupune, cà pe la strimtorile acelea studiele preliminare sunt si facute, cumu si cà rezultatulu acelora esise in favórea junctiunei, care de ací inainte nu mai e de a se trage la indointia.

Cu totulu altmentrea stà lucrulu in privinti'a punctului alu treilea de junctiune. Aici poterile contractante recunoscunecesitate „studiiloru prealabili,“ si se invoiescu la compunerea unei comisiuni de esperti, care se fia tramisa la faci'a locului, pentrucá se faca acelea studie si apoi se'si emitta opiniunea sa. Cu tóte acestea in aceeasi conventiune se adaoge cumu amu díce, intr'unu resuffetu, cà directiunea calei ferate orientale trebue se se dea prin defileulu Oituzu. Apoi dara déca lini'a calei ferate d'in Transilvani'a trebue se tréca prin Oituzu, pentrucá se ajunga in legatura cu acea moldavo-romanésca ce vine dela Galati, de ce folosu mai erá studiele preliminare in opozitiune nu sciu cu care altu punctu! Éra déca studiele prealabili technice comparative sunt in adeveru necesarie, atunci nu pricepem cumu s'a furi-siatu in art. 5 alu conventiunei espresiunea „trebue“ in favórea Oituzului.

In art. 3 d'in proiectulu domnului Dim. Ghica se dechiarase, cà „lini'a dela Adjudu prin Tergulu Ocnei este de utilitate publica.“ Fórté bine, amu dísu noi atunci, voimu se recunóscemu cu tóta placerea, cà acea linia póte se fia pentru statulu romanescu de utilitate publica, d'in caus'a mai virtosu a salineloru Moldovei. Utilitate publica inise este unu conceptu cu totulu relativu. Nu mai militá inca si alte argumente pentru acea linia? Multime de cali ferate si neferate potu se fia si sunt in adeveru de utilitate publica. Dar óre salinele dela Slanicu, séu cele dela Telega de langa Campin'a se nu mai merite neci unu feliu de consideratiune? Una ramura de drumu de feru trasa càtra séu pe langa acelea saline, se nu mai fia de utilitate publica?

Asia dara utilitatea publica a salineloru dela Tergulu-Ocnei nu este neci-decumu argumentu de ajunsu, pentru care junctiunea calei ferate orientale se „trebuésca“ a se midiulocí pe la Oituzu si nu pe airea. D'in contra; mai sunt alte ratiuni grave, care voru inpune comisiunei de esperti obligatiunea de a studié inca si celelalte patru trecatori cu totu-adsensulu.

In sinulu unoru munti precumu sunt si Carpati, ori-care technicu bunu se va incerca se resolvable ce stiunea mai antaiu d'in punctulu de vedere alu po-

sibilității. Póte trece calea ferată prin acești munti? Pe unde, prin care angustime de munte?

In casu de a se stabili posibilitatea, vene apoi capitalulu și intréba, càtu va costa, și ce folóse va aruncá. Deodata cu acesta voiesce și comerciulu se scia, déca și până in càtu acea cale va fi avantađiosa pentru densulu.

Adesea inse statulu pune cestiunea strategica mai pre susu de tóte. Acésta va subversa in gradu eminente inca și in casulu de facia.

In Transilvani'a mai vene in consideratiune inca și cestiunea de nationalitati, cá si in alte câteva țieri ale imperiului austriacu. A trage cale ferata preste unu teritoriu locuita de vreo nationalitate specifica, in totalitate séu in maioritate precumpánitória, numai cu scopu de a o favorá pe acésta mai multu decâtu pe alt'a, nă póte fi lucru tocma indiferente, neci pentru statu, neci pentru capitalu.

Sunt mai multi ani, decandu anume in Transilvani'a decurge lupta ferbente de vorbe și condeie, prin adunari dese, prin deputatiuni, prin diarie și brosiure, de un'a parte intre romani și sasi, éra de alt'a intre secui d'in caus'a passuriloru Buzeu și Oituzu. Cu tóte acestea, lucru curiosu, s'au aflatu chiaru si membrii de ai corpuriloru legislative atátu d'in Pest'a, càtu și d'in Bucuresci, caroru acelea duoe puncte nu le sunt cunoscute neci dupa nume, si nu este asia de multu, decandu unu deputatu d'in Pest'a voiá se puna remasu, cá Oituzulu ar fi situatu multu mai aprópe de Brasiovu, decâtu Buzeu. Ce vomu dice inse, déca se va constata pe deplinu, cá tocma aceia carii lucra pe viétia și mórte pentru junctiunea Oituzu, n'au vediatu cu ochii loru neci-unu felu de studiu prealabile, carele se fia fostu facutu pe la acelu punctu. Si ce voru mai díce óre, totu aceia, candu voru afla, cá junctiunea neci cá s'ar potea efectua prin passulu Oituzu, decâtu dóra multu mai susu pe la punctulu Uzu, prin una alta vale, care ajutata de tunelle ar duce la Ocn'a.

D'in contra passulu Buzeu fusese cercetatu si studiatu de repetite-ori de càtra tehnicii austriaci in periodulu absolutismului, si operatele respective trebuie se se afla depuse in vreunu archivu inca d'in dílele renumitului ingineru Gega.

De alta parte cu passurile Siantiu, Temesiu, Branu sta lucrulu totu cá cu Oituzulu. Tóta lumea scie se spuna de atátea vali, care duc cu inlesnire dela Brasiovu in Munteni'a, intre orasinlu Rosnovu și intre Sacele; chiaru unii tehnici voiescu a sci, cá pe asia numit'a Valea-Rosnovului pe sub pólele Buceiloru ducerea unei cali ferate ar fi inpreunata cu dificultati relativu multu mai puține, decâtu de ess. pe la Oituzu. Dar cine a cercetatu vreodata acelea regiuni, acelea vali, cu ochi ageri de technicu și cu scopulu pronunțiatu de a deslega cestiunea junctiunii caliloru ferate intre acestea duoe țieri? Noi nu amu sci se numimu pe nimeni. Mai in scurtu, acelea pas-

suri considerate d'in punctu de vedere technicu, se potu numi până astadi Terra incognita.

Aici ne aduseramu aminte de unu casu remarcabile d'in trecutu. Pre candu calea ferata ce duce preste ametietóriele inaltimi ale muntelui Semmering era pe aprópe se fia data comunicatiunei, éta cá tehnicii esu cu un'a. descoperire d'in cele mai neplacute pentru ministeriulu d'in Vien'a. Prin un'a vale lunga, situata mai departe incóce de Semmering aceeasi cale ferata s'ar fi potutu esecuta cu un'a economia celu puçinu de $\frac{1}{3}$ d'in enormele spese inghitite de Semmering. Era prea tardú. Inse nu avemu trebuintia cá se cantamu esemple prin țieri mai departe, candu acuma d'in nefericire le avemu la noi acasa, pentru cá se invetiamu d'in ele, càtu este de periculosu a pasi la intreprinderi mari și la esecutarea tehnica a loru in modu unilaterale, fàra a culege d'in tóte partile și cu tóta esactitatea date sigure, d'in care și pe care se fia basatu planulu.

Calea ferata orientale, care va taia marele principatu alu Transilvaniei in linia curmezisia, adusa numai până la Brasiovu, ajunge intr'unu fundu de sacu, ea trebuie se ésa d'in acésta infundatura. Inse in ce directiune? In conventiunea d'in Martiu-Aprile a. c. se presupune, cá punctulu extremu alu acestei cali are se fia portulu Galati. Nu pricepemu necesitatea, pentru care lini'a orientale se ésa la Galati și nu de ess. la Brail'a. Si mai puçinu s'ar potea pricepe acea necesitate atunci, candu d'in studiele tehnice ar resulta, cá continuarea calei ferate dela Brasiovu și scóterea ei până in lini'a Bucuresci-Brail'a prin unu altu passu ar costa neasemenatu mai puçinu, decâtu pe la Oituzu. In acestu casu apoi nu ne indoimu cá statulu cá si capitalulu intreprindietoriu, s'ar decide in contra junctiunei pe la Oituzu și pentru junctiunea pe la unu altu passu, cu atátu mai virtosu, cá atunci comerciulu dintre Brasiovu și capital'a Romaniei cu tóte celelalte urbi și tienuturi până la Giurgiu nu ar fi condamnatu, cá séu se faca unu semicercu enormu pe la Ocn'a și Agiudu, pentru cá se ajunga la destinațiunea sa in tienuturile Ialomitiei, Dimbovitiei și Argesiului, séu déca nu iar conveni acestu incongiuru, se se continue totu cá in tempurile stravechi, pe cai cu samaru, precumu mai merge până in dio'a de astadi prin Branu și Siantiu, in càtu au ajunsu de compatimirea lumei in dílele nóstre.

D'in tóte acestea trebuie se deducemu, cá mai inainte de a se decide cineva pentru continuarea calei ferate orientale dela Brasiovu mai departe; este necesitate imperativa, cá studiele tehnice se se faca pe la tóte cinci passurile séu defileurile memorate mai susu.

Suntemu necesitati a ne mai opri cevasi la art. 5 d'in conventiunea desu citata. Noi adeca credemu, cá intrebarea d'in càti membrii se fia compusa comisiunea de esperti, neci-decumu nu ar fi otíosa; d'in contra ea ar fi tocma la locul seu. Milióne

multe jóca la midiulocu. venitoriulu unei lungi linie de cale ferata depende in casulu de facia prea multu dela loculu pe unde, si dela modulu cu care se va efectua junctiunea p'ntre munti. Depende-va sórtea acestei cali ferate dela câte unulu, séu dela mai multi tehnici, carii voru avea a'si face studiile loru?

Totu la loculu acesta s'ar mai.potea aruncá inca si intrebarea, déca tehnicii voru fi insarcinati de càtra guberne, cá pe langa deslegarea cestiuniloru taiatórie in ressortulu loru, se respecte si voturile reprezentantiloru comerçului, ai industriei si ai agriculturii, séu cà tehnicii voru avea se'si caute numai de studiile loru in modu cu totulu obiectivu, la faci'a locului, fàra neci-unu respectu mai departe alu altoru factori, carii voru influentia alegerea punctelor de junctiune.

In totu casulu cestiunile acestea d'in urma atinse de noi, voru trebui se dea materia la alte negotia-tiuni noue intre reprezentantii staturiloru limitrofe, ceea ce éراسi va mai cere multa perdere tempu. Ásia dara tocma si d'in acésta cauza membrii camerelor legislative aru potea fi linistiti, cà mai este inca multu, pàna candu cestiunea Stroussberg ar veni in periclu de a fi prejudecata prin adoptarèa conventiunei de facia si prin esmisiunea comisiunei tehnice.

Art. 7 d'in conventiune inca este redactatu asia, in càtu elu lasa poteriloru contractante unu spatiu de tempu nedeterminatu pàna la terminulu de ince-pere si de finire a lucrariloru de constructiunea calei ferate pe la punctele de junctiune, si asia acestu articlu inca este de natura cá se dea óresicare curagiu la toti aceia, carii cunt coprinsi de frió'a lui Stroussberg.

In fine art. 16 si celu d'in urma tiene curatu, cà acea conventiune va intra in vigóre numai d'in díó'a in care se vá deschide vreuna d'in cele trei linii de junctiune si — precumu urmèza firesce cá se fia, deocamdata numai pentru acea linia care va fi deschisa mai antaiu, apoi si pentru care voru mai urma a se deschide pàna la numerulu de trei.

Credindu noi, cà prin cele deduse pàna aici statulu cestiunei de facia s'a luminatu de ajunsu, conclusiunea nóstra este, cá se rogamu pe domnii membrii ai corpuriloru legislative, a votá pentru acceptarea conventiunei d'in Martiu-Aprile a. c., emendata inse mai virtosu cu respectu la studiile tehnice ale comisiunei de esperti asia, in càtu se se póta evita ori-ce unilateralitate si chiaru superficialitate a lucrariloru, care ar potea fi fatale pentru intréga întreprindere, cu alte cuvete: a se decide prin lege si conventiune, cá studiile tehnice de junctiune se se faca in modulu celu mai seriosu pe la tóte cinci passurile séu defileele, adeca Branu, Temesiu-Predealu, Siantiu, Buzeu si Oituzu; éra fiendu-cà acelea studie voru cere dupa tóta probalitatea celu puçinu duoi ani, se se si încépa inca in vér'a acésta de càtra unu numeru de tehnici, care se corespundia la importantia problemei ce le va stá spre deslegare.

Nr. 186. 1871.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a extraordinaria a comit. asoc. trans. ténute in 1. Aug. c. n. 1871 sub presidíulu dlui vicepres. Iacobu Bolog'a, fiendu de facia domnii membrii E. Macelariu, P. Manu, I. Tulbasiu, I. V. Rusu, Z. Boiu, Vis. Romanu, C. Stezariu, cassariu, V. Ardeleanu, I. Maximu si I. Cretiu.

§ 108. Dn. proprietariu in Clusiu, Gabriele Illyes prin dechiaratiunea sa d'in 24. Iuliu a. c. se oferéza a contribui in favórea fondului de academia, in terminu de unu anu, o obligatiune urb. trans. de 1000 fr. m. c. d'inpreuna cu couponii dela 1. Iuliu 1872 (Nr. prot. 175, 1871).

Se iea spre scientia cu plácere, si se decide a i-se esprime recunoscientia in scrisu, respectiv. domnu oferitoriu.

§ 109. Se referéza despre banii incursi la asoc. dela siedinti'a d'in 18. Iuliu a. c. pàna la cea presente, cá tacse de membrii ord. si ajutatori, si anume:

a) dela dn. negociatoriu in Bucuresci, Ioane Alesie cá tácsa de membru ord. pre a. 186⁴/₅—186⁶/₁₀ 30 fr. (Nr. prot. 184, 1871);

b) dela dn. consiliariu aulicu Iacobu Bologna tács'a pre 187⁰/₁ 5 fr. (Nr. 184);

c) dela dn. consil. gub. Elia Macelariu tács'a pre 187⁰/₁ 5 fr. (Nr. 184);

d) dela dn. proprietariu Vis. Romanu tács'a pre 187⁰/₁ 5 fr. (Nr. 184);

e) prin dn. canonicu si directoru alu desp. cerc. d'in Blasiu, Ioane Fekete s'au tramisu, cá tacse de m. ord. vechi si noi cu totulu 210 fr. v. a. (Nr. prot. 181 si 182, 1871);

f) prin dn. vicariu si direct. alu desp. cerc. d'in Simleulu Silvaniei, Demetriu Coroianu cá tacse de m. ord. vechi si noi, cumu si de m. ajutatori 68 fr. v. a. (Nr. prot. 183, 1871).

Se iau spre scientia, si secretarialu se insarcinéza a espedá membriloru ord. noi resp. diplome.

§ 110. Dn. capitanu si cassariu alu asoc. Const. Stezariu, conformu conclusului adusu in siedinti'a com. d'in 18. Iuliu a. c. (§ 101) raportéza asupra computulu asternutu spre esaminare d'in partea directiunei desp. cerc. alu Sighisiórei (XXI), si facându unele observatiuni asupra onoru puncte d'in acelu computu, propune cá acela se se retramita resp. directiuni cu acea indrumare, cá se se mai dea unele desluciri la observarile facute.

Primindu-se acésta propunere a dlui referente se radica la valóre de conclusu.

§ 111. Directiunea desp. cerc. alu Gherlei (XIII) asterne protocolulu siedintiei snbcomit. d'in 13. Iuliu a. c.

D'in amentitulu protócolu se vede, cá subcomitet. resp. s'a ocupatu cu urmatóarele afaceri:

a) s'a luatu spre scientia imbucuratória o scrisóre a dlui prot. d'in Iclodulu mare, Simeonu Bocsia, prin carea arata, cumu-cà 22 individi d'in numit'a comuna, pre langa dechiaratiuni protocolare, s'au obligatu a se face membri ajutatori, si a plati in totu anulu tacsele

obvenitorie în ¹⁵/₂₇ Augustu, adeca în dio'a Santa-Mariei. — Totu la motiunea susu-amentitului domnu protopopu s'a infientiatu agentur'a comunala în Iclodulu mare.

b) Cá apelulu emisu în caus'a fondului de academia, se aiba unu efectu câtu se póte mai favoritoriu, subcomit. cestiunatu a decisu, cá ordinariatulu episcopescu d'in Gherl'a se fia rogatu, cá prin unu cerculariu emitendu cátra clerulu diecesanu, se benevoiésca a veni în ajutoriulu fondului de academia, recomandandu d'in parte-si imbracisiarea acestei cause cu tóta caldur'a.

c) S'a luatú spre scientia imbucuratória scrisórea dlui prot. d'in Borsi'a, Alimpiu Barboloviciu, prin carea arata, cumu-cá iu comunele Borsi'a si Dragu, pre langa decharatiuni protocolarie, s'atu insinuatú mai multi inși de membri ajutatori; si totu-deodata, la propunerea amentitului dn. protopopu, se denumescu membrii agenturiloru comunale în comunele Borsi'a si Dragu (Nr. prot. 165, 1871).

Lucrarile subcomit. se iau spre placut'a scientia si totu-odata i-se esprime recunoscientia pentru zelulu si interesulu doveditu si cu asta ocaziune, facia cu promovarea afaceriloru asoc. si în specialu facia cu promovarea fondului de academia.

§ 112. Se presentéza scrisória domnului profes. gimn. în Brasióvu, dr. Nic. Popu, prin carea aduce la cunoscientia, cumu-cá cu ocaziunea prosimei adun. gen., tienende la Fagarasiu, va tiené unu discursu despre „musica“ (Nr. prot. 169, 1871).

Spre scientia.

§ 113. Se presentéza testimoniale stipendiatului asoc. Bas. Michailu, ascultatoriu la institutulú politehnicu în Vien'a. D'in respect. testimonia se constatéza, cumu-cá numitulú teneru a frecuentatu cu diligintia si resultatu bunu prelectiunile d'in studiale resp., si la fina anulú scol. cá ascultatoriu estraord. a depusu esamenu d'in matematica cu resultatu indestulitoriu (Nr. prot. 174, 1871).

Spre scientia.

§ 114. Nicolae Solomonu, sodalu de caltiunariu în Alb'a-Iul'a, cere a i-se dá unu ajutoriu d'in partea asoc. (Nr. prot. 185).

Se decide a i-se resolví, cá cererea i-se inapoiéza cu acea indrumare, cá la tempulu seu, candu adeca comitet. pentru impartirea ajutatorialoru, ce se voru preliminará la prosim'a adun. gen., va publicá concursu, se concurga si respectivulu suplicantu, próvedindu-si suplic'a sa cu tóte documentele recerute ce se voru indigitá în resp. concursu.

§ 115. Secretariulu II. da cetire raportulu seu, despre activitatea comitet. asoc. în decursulu a. 187°/₁. Acestu raportu luandu-se la discussiune, se primesce cu unele modificatiuni (resp. adaugeri) si se decide: a se presentá prosimei adun. gen.

§ 116. Aducanduse înainte, cá actele relative la alegerea si constituirea subcomitetului d'in desp. cerc. alu Sibiiului (III.) — degiá cumu s'a si infientiatu — cumu si banii incursi cá tacese de membrii ord. si aju-

tatori cu ocaziunea adun. gen. cerc. constituante, inca nu s'au tramisu incóce, comitetulu se afla indemnatu, a decide, cá directiunea resp. se se póftésca a ingrigi, cá fára de amanare se se astérna la acestu comitetu atátu actele resp. câtu si banii incursi în favórea asoc. cu ocaziunea alegerei subcomit. d'in despart. amentitu.

§ 117. Dn. prof. Maximu cerendu-si cuventu, face propunerea, cá comit. se recomande prosimei adun. gen., cá acea se decida incetarea fóiei asoc.

Propunerea asta dá inse la discussiuni îndelungate si serióse la care participara celi mai multi d'entre membrii presenti. — În urma presidiulu submitendu la votisare propunerea amentita, comitet. cu maioritate de 7 voturi contra votulu dlui propunatoru (si dn. Tulbasiu abstienendu-se dela votisare) decide respingerea propunerei resp.

§ 118. Dn. Maximu cere acumú, cá propunerea sa degiá reieptata, se se petróca la protocolu d'inpreuna cu motivele aduse înainte de domni'a sa. — Acésta dede inse la sulevarea cestiunei „déca suntú a se petróce la protocolu propunerile cu motivari séu simplu fára de motivari? cá-ci în casulu candu s'ar satisface cererei respectivului, atunci ar trebui se se insire si motivele aduse în contra propunerei sale.

Presidiulu deci póftesce pre comitetu a decide mai antaiu cestiunea sulevata degiá, adeca déca suntú a se induce în protocolu propunerile cu séu fára motivari? Dupa discussiuni mai lungi, cu care ocaziune se ivira pareri pro si contra, presidiulu se aflá motivatu a submitte la votu deciderea cestiunei sulevate. Cu ocaziunea votisarei, voturile dloru membri impartindu-se în 2 parti egale (dupa-ce unu membru se abstienú dela votu) 4 contra 4 voturi, presidiulu prin votulu seu dirima cestiunea în favórea opiniuniloru manifestate pentru inducerea propuneriloru în protocoale fára motivari si astfelu se decide, cá propunerile se se induca la protocolu fára motivari.

Cu aceste, fiendu tempulu degiá inaintatu se decide intrerumperea siedintiei si continuarea acelei máne dupa amédi la 5 óre.

Sibiiu datulu cá mai susu.

Iacobu Bologa,
vicepres.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu în 3. Aug. 1871.
Macelariu. mp. Manu mp. Vis. Romanu mp.

Ad Nr. 186—1871.

Procesu verbale

luatu în siedinti'a estraord. a comitet. asoc. trans. tienuta în 2. Aug. c. n. 1871 sub presidiulu dlui vicepres. Iac. Bologa, fiendu de facia ddnií membrii Elia Macelariu, P. Manu, Bar. D. Ursu, I. Tulbasiu, Z. Boiu, Vis. Romanu, I. V. Rusu, Vas. Ardeleanu si I. Cretiu.

§ 119. Dn. vicepresiedinte aduce la cunoscientia, cumu-cá dn. asses. la tabl'a reg. pens. Mat. Popu Gri-deanulu, pre langa scrisórea d'in 23. Iuliu a. c. tramite 40 fr. v. a. cá contribuiuri incurse în favórea fondului

de academia dela óspetii adunáti la cununi'a dlui ad-junctu de concipistu la tabl'a reg. Ioane Grauru cu d-sióra Elen'a Fekete, intemplatu la Grebenisiulu de pre campia in 23. Iuliu a. c.

Se iea spre placuta scientia si banii incursi se transpunu dlui cassariu alu asoc.; ér numele dloru con-tribuitori se va publicá in fói'a asociat.

§ 120. Dn. cancelistu mag. Ioane Cretiu presen-téza proiectulu de bugetu pre an. asoc. 187 $\frac{1}{2}$ elabo-ratu de comisiunea esmisa spre acestu scopu in sie-dinti'a comit. d'in 18. Iuliu a. c. (§ 107) si totu-odata cere a se luá la pertractare.

Referentele, pre bas'a conspectului datu d'in partea cassei despre sum'a disponibila arata, cá comisiunea proiectéza a se suscepe in bugetulu an. 187 $\frac{1}{2}$ urma-tórele positiuni: 1) Remuneratiune pentru secret. I. cá redactoriu alu fóiiei asoc. „Transilvani'a“ 400 fr. 2) Re-muneratiune pentru secret. II. 400 fr. 3) Remuneratiune pentru cassariulu asoc. 200 fr. 4) Remuneratiune pentru bibliotecariulu asoc., care e totu-odata si archivariu 100 fr. 5) Spesele cancelariei asoc. 200 fr. 6) Remune-ratiune pentru unu scrietoriu stabilu (cancelistu) 300 fr. 7) Doue stipendia à 400 fr. pentru 2 ascultatori de filosofia 800 fr. 8) Doue stipendia à 400 fr. pentru 2 ascult. de politechnica 800 fr. 9) Unu stipendiu pentru unu elevu de agricultura si silvicultura afa'a de Tran-silvani'a 350 fr. 10) Doue stipendia à 50 fr. pentru 2 studenti dela gimnasiu 100 fr. 11) Doue stipendia à 50 fr. pentru 2 studenti de scóle reale 100 fr. 12) Doue ajutória câte 50 fr. pentru 2 sodali de meseria, cua-lificati de a se face maiestri 100 fr. 13) Patru ajutória câte 25 fr. pentru 4 invetiacei de meseria 100 fr. 14) Doue premia câte 25 fr. pentru prasirea de ultoi nobili 50 fr. 15) Pentru acoperirea speseloru fóiiei asoc. 400 fr. 16) Spesele estraord. ale asoc. si pentru biblio-teca 200 fr. 17) Plat'a servitoriului cancelariei pre an. 187 $\frac{1}{2}$ 120 fr. 18) Chiri'a casei asoc. pre 187 $\frac{1}{2}$ 100 fr.

Luandu-se acestu proiectu la desbatere, d'in posi-tiune in positiune, comitetulu decide a se statorí pre-cumu urméza: a) Positiunile 1—9 d'in proiectulu comis-iunei se primescu fara schimbare. b) Positiunile 10, 11, 12, 13, 14, 15 si 16 d'in respect. proiectu alu comis-iunei se modificá in sensulu urmatoriu, si anume:

1) La pos. 10 in locu de 2 stipendia de câte 50 fr. pentru gimnastisi, se creaza 3 stipendia de câte 50 fr. si astfeliu sum'a preliminarata pentru gimnastisi vine 150 fr. 2) La pos. 11 in locu de 2 stipendia de câte 50 fr. pentru studenti dela scólele reali, se creaza éra si 3 stipendia de câte 50 fr. si astfeliu sum'a destinata pentru realisti vine 150 fr. 3) La pos. 12 in locu de 2aju-tória de câte 50 fr. pentru 2 sodali de meseria, se creaza 4 ajutória de câte 50 fr. pentru 4 sodali de meseria si astfeliu sum'a vine 200 fr. 4) La pos. 13 in locu de 4 ajutória de câte 25 fr. pentru invetiacei de meseria, se creaza 10 ajutória de câte 25 fr. pentru 10 inveti-acei de meseria si astfeliu sum'a destinata spre acestu

scopu e 250 fr. 5) Pos. 14 si 15 se lasa afara, si se inlocuescu cu o alta positiune, respect. 14, separata pentru inmultirea bibliotecéi asoc., spre care scopu se destina 100 fr. 6) Pos. 16, resp. 15 se primescu dupa proiectulu comisiunei, lasandu-se afara cuventele „si ale bibliotecéi,“ fiendu pentru biblioteca s'a creatu po-sitiune separata (vedi p. 5). In urma c) posit. 17 si 18, acumu resp. 16 si 17 se primescu fara modificare, conformu propuneriloru comisiunei resp.

Bugetulu redactatu, conformu modificatiuniloru mai susu indigitate, este de a se presentá prosimei adunari gen. in forma de proiectu alu comitetului asoc.

§ 121. In fine dn. referente alu comisiunei bugetarie propune, cá pentru oficialii asoc. cari d'in oficiu au se participe la adunarea gen. a asoc. tienenda la Fagarasiu in 7. si 8. Augustu a. c., se se fipseze pre di diurnu de câte 3 fr. si recompensarea speseloru de drumu (carausi'a).

Acésta propunere dà inse la discusiuni mai in-delungate, cu care oca siune afara de propunerea re-ferentului comisiunei, se mai ivescu alte 3 propuneri, si anume:

a) Dn. vicepresiedinte propune, cá oficialiloru, cari voru merge la adunarea gener. se li se solveze numai spesele carausiei, inse fara a li se mai solvi si diurne.

b) Dn. ases. cons. Z. Boiu propune, cá oficiali-loru asoc. se li se anticipeze spese de drumu, aci intielegându-se si victulu si alte spese, pre langa in-datorirea de asi dá socotéla la tempulu seu; in fine

c) Dn. secret. fin. I. Tulbasiu propune cá oficia-liloru se li se fipseze diurnu pre di de câte 3 fr., dar spese de carausia se li se compute de unu milu câte 1 fr. v. a.

Continuanduse discusiunea, in urma presidiulu submite la votu in ordinea sa, propunerile de sub a, b si c, cumu si propunerea referentului comisiunei bugetarie, care tóte per majora reieptanduse, comite-tulu la o alta propunere a dlui vicepresiedinte, de-cide: cá oficialiloru asoc. cari voru participá la adu-narea gener. a asoc. tienenda la Fagarasiu, se li-se anticipeze o suma de 100 fr., dandu-se in asta pri-ventia la cass'a asoc. asemnatiunea de lipsa.

Verificarea protocóleloru siedintiei trecute si pre-sente se incredintiéza dloru membri Bar. Ursu, Ma-celariu si Romanu.

Sibiulu datulu cá mai susu.

Iacobu Bologa,
vicepresied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiulu in 3. Aug. 1871.
Ursu mp. Macelariu mp. V. Romanu mp.